

**QURILISH MATERIALLARI ISHLAB CHIQRISH SANOATI
KORXONALARI RIVOJLANISHINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI**

Boboyev Abror Abdusattor o'g'li

Termiz davlat muxandislik va agrotekhnologiyalar universiteti

Taqmoqlar iqtisodiyoti kafedrası o'qtuvchisi

Annotatsiya:

Maqolada qurilish materiallari sanoati korxonalarining asosiy xususiyatlari va rivojlanish tendentsiyalari, sanoat rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar, jumladan, energiya tejamkor texnologiyalarni joriy etish, qayta ishlangan materiallardan foydalanish va ishlab chiqarish jarayonlarini raqamlashtirish va ularning iqtisodiy, texnologik va ekologik moslashuvi muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: qurilish materiallari sanoati, energiya tejamkor texnologiyalar, qayta ishlangan materiallar, raqamlashtirish, ekologik talablar, innovatsiyalar, modernizatsiya.

Kirish:

Qurilish materiallari sanoati har qanday davlatning iqtisodiy rivojlanishida asosiy o'rin tutadi, chunki u qurilish va infratuzilmani rivojlantirish uchun zarur asos yaratadi. Bu sektor sement va betondan tortib issiqlik izolyatsiyasi va qoplama materiallarigacha bo'lgan turli xil mahsulotlar bilan ajralib turadi. Uning rivojlanishi ko'p jihatdan iqtisodiyotning holati, urbanizatsiya, texnologik taraqqiyot va ekologik talablar kabi tashqi omillarga bog'liq. Zamonaviy sharoitda qurilish materiallari sanoati korxonalari bir qator muammolarga duch kelmoqdalar, jumladan energiya tejamkor texnologiyalarni joriy etish, tobora qattiqroq ekologik qoidalarga rioya qilish va o'zgaruvchan bozor talablariga moslashish. Shu bilan birga, bu muammolar innovatsion rivojlanish va modernizatsiya istiqbollari ochib beradi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya:

Qurilish sanoati korxonalarining rivojlanish xususiyatlarini tahlil qilish uchun ham nazariy, ham empirik tadqiqot usullari qo'llanildi. Nazariy yondashuv ilmiy

International Conference on Economics, Finance, Banking and Management

Hosted online from Paris, France

Website: econfseries.com

24th December, 2024

adabiyotlarni, tarmoq hisobotlarini va korxonalar faoliyatini tartibga soluvchi me'yoriy-huquqiy bazani o'rganishni o'z ichiga oldi. Qurilish materiallari ishlab chiqarish bo'yicha zamonaviy texnologiyalar tahlili, ularning iqtisodiy samaradorligi va ekologik xavfsizligiga e'tibor qaratildi. Empirik usullar statistik ma'lumotlarni to'plash, sanoat korxonalarining ishlab chiqarish ko'rsatkichlarini tahlil qilish va ularni xorijiy analoglar bilan taqqoslashga asoslangan edi. Yangi texnologiyalarning sanoat rivojlanishiga ta'sirini baholash uchun ishlab chiqarish jarayonlarida raqamlashtirish va avtomatlashtirishni joriy etish bo'yicha amaliy tadqiqotlar qo'llanildi. Bundan tashqari, suhbat va so'rovlar orqali olingan soha mutaxassislarining fikr-mulohazalari inobatga olindi. Ishlab chiqarishning energiya sarfi, qayta ishlangan materiallardan foydalanish, qurilish kimyosi sohasidagi innovatsiyalar va zamonaviy qurilish materiallariga talab dinamikasi kabi omillarni tahlil qilishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Yig'ilgan ma'lumotlar asosida sanoatning asosiy tendentsiyalari va muammolari bo'yicha xulosalar ishlab chiqildi.

Natijalar va muhokama:

So'nggi yillarda qurilish materiallari sanoati korxonalarining rivojlanishi innovatsion texnologiyalarning faol joriy etilishi bilan tavsiflanadi. Muqobil energiya manbalaridan foydalanish, issiqlikni qayta tiklash tizimini joriy etish va ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirilgan boshqarish tizimlarini qo'llash kabi energiya tejamkor ishlab chiqarish texnologiyalariga o'tish muhim tendentsiyalardan biridir. Bu ishlab chiqarish xarajatlarini sezilarli darajada kamaytirishi, uglerod chiqindilarini kamaytirishi va sanoatning ekologik barqarorligini oshirishi mumkin.

Qayta ishlangan materiallar va ishlab chiqarish chiqindilaridan foydalanish ham muhim sohaga aylandi. Masalan, qurilish chiqindilari va kul va shlak chiqindilarini qayta ishlash texnologiyalarining joriy etilishi o'ziga xos xususiyatlarga ega yangi turdagi materiallarni yaratish imkonini beradi. Misollar, tashqi muhitga yengillik, kuch va qarshilikni birlashtirgan kompozit materiallardir. Bu amaliyot nafaqat atrof-muhitga yukni kamaytirish, balki mahsulotlarning jahon bozorida raqobatbardoshligini oshirishga ham yordam beradi.

International Conference on Economics, Finance, Banking and Management

Hosted online from Paris, France

Website: econfseries.com

24th December, 2024

Biroq, ijobiy tendentsiyalar bilan bir qatorda, muammolar saqlanib qolmoqda. Ulardan biri ko'pgina korxonalarda, ayniqsa, o'tish davridagi mamlakatlarda asosiy fondlarning eskirish darajasining yuqoriligidir. Shuningdek, ishlab chiqarish quvvatlarini modernizatsiya qilish uchun katta miqdorda investitsiyalarni talab qiladigan o'sib borayotgan ekologik talablarni hisobga olish ham muhimdir. Resurs va texnologiyalarning hududlar o'rtasida notekis taqsimlanishi ham sanoatning barqaror rivojlanishiga jiddiy to'siq bo'lmoqda.

Xulosa:

Qurilish materiallari sanoati korxonalarining rivojlanishi iqtisodiyotni barqaror rivojlantirish muammolarini hal etishda muhim omil bo'lmoqda. Energiya tejamkor texnologiyalarni joriy etish, qayta ishlangan materiallardan foydalanish va ishlab chiqarish jarayonlarini raqamlashtirish kabi muhim yo'nalishlar sohaning raqobatbardoshligini oshirish uchun keng istiqbollarni ochmoqda.

Biroq, mavjud to'siqlarni muvaffaqiyatli bartaraf etish uchun nafaqat innovatsiyalarni faol joriy etish, balki korxonalarni modernizatsiya qilish uchun qulay normativ-huquqiy bazani yaratish va moliyaviy qulaylikni ta'minlashga qaratilgan davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash ham zarur. Faqat biznes, ilm-fan va davlat sa'y-harakatlarining uyg'unligi qurilish materiallari sanoatini zamonaviy chaqiriqlarga moslashish va barqaror iqtisodiy rivojlanishning haydovchisiga aylanish imkonini beradi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Qurilish materiallari ishlab chiqarish korxonalarining iqtisodiyoti. O'quv qo'llanma. S.O.Ibragimov "TAQI", T.: 2021,
2. Samig'ov N.A., Samig'ova M.S. Qurilish materiallari va buyumlari. –Toshkent: Mehnat, 2004.
3. Iqtisodiy ta'limning o'qitish texnologiyalari G` Akademik S.S. G`ulomov taxriri ostida mualliflar jamoasi. - T.: TGEU, 2005.
4. Shtol T.M., Evstratov G.I. Issiq iqlim sharoitida bino va inshootlarni qurish. 2000.